

Tervehdys liljojen kaupungista

Eläkeläisen etuihin kuuluu mahdollisuus matkustella muulloinkin kuin loma-aikoina. Sellainen vapaus tuntuu 43 vuoden työputken jälkeen niin uskomattomalta, ettei siihen osaa oikein edes tarttua. Nyt alan kuitenkin oppia. Niinpä tein kevään kunniaksi lomamatkan Firenzeen.

Kaupungin kulttuuriaarteita ei lyhyessä kirjoituksessa kannata ryhtyä esittelemään. Sen sijaan voi nostaa esiin muutaman havainnon erityisesti Lilja-lehden näkökulmasta. Ensimmäinen on liljojen runsaus. Niitä näkyy Firenzessä joka puolella vaakunoissa, lipuissa, taideteoksissa ja lukemattomissa matkamuistoesineissä. Firenzen lilja on koristeellisempi kuin perinteinen ranskanlilja, sillä siihen on terälehtien lisäksi kuvattu myös heteet.

Firenze on vanha kaupunki. Sen ovat perustaneet roomalaiset jo ennen ajanlaskun alkua. Se oli ollut olemassa jo yli tuhat vuotta siihen aikaan, kun suomalaiset alkoivat kääntyä kristinuskoon. Kaupungin nimi, jonka alkuperäinen latinalainen muoto on *Florentia*, merkitsee kukkivaa tai kukoistavaa.

Kaupungin renessanssiaikaiset taidekokoelmat ovat mykistävät. Vanhan kirjasuomen tutkijalle etenkin Agricolan ajan kirkkotaide tarjoaa monia elämyksiä. Maalauksissa ja veistoksissa on kuvattu niitä samoja piispoja, paaveja ja marttyyreja, joita Agricola mainitsee Rukouskirjansa kalenterissa. Taideteokset kertovat, millaisiksi heitä on ajateltu Agricolan aikana.

Veistoksissa ja maalauksissa on kuvattu myös vanhoja soittimia, esimerkiksi psalmeissa mainittuja instrumentteja. Osa on nykysuomalaiselle aivan outoja, esimerkiksi pienet, sylissä pidettävät urut, joihin pumpataan ilmaa soittimen takaseinässä olevalla palkeella. Sellaisia Agricolakin ehkä tarkoitti mainitessaan urut omissa suomennoksissaan.

Suosikkiaiheet, kuten valkeita liljoja Marialle ojentava enkeli, toistuvat Firenzen taideteoksissa lukemattomina muunnelmina. Kokoelmat ovat konkreettinen todiste siitä, miten suuri merkitys kirkolla ja uskonnolla on ollut Euroopan taiteen kehityksessä.